

Victor Cutuș-Mureșan: "Rezistență și colaboraționism"

Victor Cutuș-Mureșan, un călărășean prin adopție, fiind născut în inima Ardealului, în satul Nireș, de lângă Beclean pe Someș, revine pe piața editorială locală cu volumul "Rezistență și colaboraționism – 8 mari scriitori între demnitate și durere, lașitate și dezamăgire", apărut la Editura Agora – 2011.

Victor Cutuș-Mureșan este autorul unei cărți de folclor, cuprinzând texte culese din zona natală, al alteia de lingvistică și al unui număr de 8 lucrări de critică și istorie literară, dintre care se disting 3 scrieri despre Mihai Eminescu.

Volumul "Rezistență și colaboraționism" este unul tot de istorie literară, Victor Cutuș-Mureșan fiind un fin observator al fenomenului literar românesc, autorul punctând, de data aceasta, prestația morală, comportamentul etic al unor mari scriitori români, pe parcursul unei perioade zbuciumate din punct de vedere istoric, începând cu perioada interbelică și terminând cu așa-zisa deschidere culturală promovată de Gheorghe Gheorghiu Dej. Sunt "disecați" 8 scriitori români, în fapt comportamentul lor etic în diferite perioade de timp, fiind vorba de Tudor Arghezi, Mihail Sadoveanu, George Bacovia, Vasile Voiculescu, Camil Petrescu, Ion Barbu, Lucian Blaga și George Călinescu.

Spre exemplificare, ne vom opri asupra a două capitole din acest volum, anume acelea care tratează cazurile Arghezi și Bacovia, doi dintre marii poeți români ai secolului XX, dar cu destine total diferite, cu opere diametral opuse și cu stări materiale și morale diametral opuse.

În cazul lui Tudor Arghezi, acesta este colaboraționistul prin excelență. La 1916, acesta se regăsește în tabăra germanofililor, deci "în serviciul dușmanilor țării", iar în 1916, când Capitala este ocupată de trupele austro-germane, iar guvernul român se află în exil, Arghezi devine un fervent colaborator al unei publicații editate de autoritățile germane. După episodul Mărășești, consumat în Primul Război Mondial, Arghezi militează pentru capitularea țării. Ulterior, asupra acestuia se emite o cerere de arestare, fiind acuzat de intrare în serviciul inamicului, fiind pus oficial sub acuzare și dus în fața Curții Marțiale a Corpului II Armată. A fost întemnițat mai bine de 1 an, iar amnistierea intervine ca urmare a unui decret semnat de Ion I.C. Brătianu, poetul fiind nevoit să accepte colaborarea cu liberalii, preluând conducerea ziarului "Națiunea" și editând revista "Cugetul românesc", publicație patronată de Fundația Culturală Principele Carol. După 1927, Arghezi își schimbă orientarea politică, colaborând cu publicația "Dreptatea", ziar al Partidului Național Țărănesc. Arghezi s-a aflat în legătură și cu cercurile angajate în readucerea pe tron a prințului Carol, cel care, în 1925, la Milano, renunțase la acest drept. De la Carol al II-lea, Arghezi primește, în mod repetat, ajutoare financiare consistente. Acesta, de altfel, îi și dedică poemul "Făt-Frumos", cu ocazia împlinirii a 10 ani de la revenirea pe tron. Victor Cutuș-Mureșan, un cronicar atent al timpurilor și al oamenilor, deopotrivă, notează că Traian Chelariu, cu această ocazie, spune despre autorul "Cuvintelor potrivite" că "a fost prea supus servitor al banului monarhului". În fapt, și conceperea celebrului pamflet "Baroane", în care este vizat ambasadorul Germaniei la București, baronul Manfred von Killinger, a fost tot o comandă în urma căreia Arghezi a fost recompensat pecuniar. După 1946, urmează "10 ani negri" pentru Tudor Arghezi, poezia acestuia fiind atacată de către reprezentanții sociologismului vulgar. Însă cel mai virulent adversar al acestuia a fost Miron Radu Paraschivescu, acesta numindu-l drept un impostor, Paraschivescu fiind urmat de S. Toma, cu al său celebru articol "Poezia putrefacției sau

putrefacția poeziei”. Gheorghe Gheorghiu dej este cel care-l reabilitează pe Tudor Arghezi. Este decorat cu prilejul împlinirii vârstei de 75 de ani, iar în 1955, în iunie, pentru volumul “1907 – Peizaje”, primește drept avans pentru a pleca pe litoral, suma de 25.000 lei. În 1957, pentru un alt manuscris, primește fabuloasa sumă de 400.000 lei, fapt care-l determină pe același T. Chelariu să scrie despre poet că este “porc și hazna”. Citându-l pe Eusebiu Camilar, chelariu spune că nimeni nu i-a cerut vreodată lui Arghezi “să se angajeze în halul în care s-a angajat. El s-a suprasolicitat însă, din pură lăcomie de bai”. La un pas de a fi Distins cu Premiul Nobel pentru literatură, Arghezi e văzut de contemporani drept omul care “s-a prostituat până și cu caporalii Uniunii sovietice”, drept un publicist afacerist, fără nici o morală, într-o vreme în care Blaga, Ion Barbu și Vasile Voiculescu au tăcut.

La celălalt capăt al existenței, trăitor într-o pauperizare continuă, se află George Bacovia, poetul sensibil și nevrotic, cel care a fost distins, în același an ca și Tudor Arghezi – 1934 – cu Premiul Național pentru poezie. Bacovia e vexat că un poet de talia lui, în România, nu găsește ca mijloace de întreținere decât o slujbă de copist clasa a III-a. Era un învedereat consumator de tutun și de alcool, fapt care determină apariția stărilor nevrotice, pe un fond psihic labil. Are dese crize de depresie profundă; stă zile întregi închis în odaie și bolborosește monologuri interminabile și fără sens. Acesta este omul Bacovia, internat în repetate rânduri în sanatorii de boli mintale, o ființă plăpândă, un om transfigurat și lipsit de apărare în fața vicisitudinilor vieții. Volumul de debut al acestuia, “Plumb”, apărut în 1916, în 500 de exemplare, trece neobservat, doar macedonski fiind cel care publică o cronică elogioasă.

Victor Cutuș-Mureșan punctează decisiv cu privire la starea morală și materială a poetului, amintind că, la 1921, Bacovia are față acoperită de o crustă violacee și că iese rar din casă, cu obrazul înfășurat în tifon și cu gulerul hainei sau al pardesiului ridicat. În 1928, la intervenția lui Liviu

rebreanu, i se oferă un post de copist, motiv pentru care Bacovia devine agitat și aiurează pentru ca, ulterior, să cadă într-o stare de apatie. În 1929 apare volumul "Poezii", cuprinzând poemele din "Plumb" și "Scânteii galbene", primind ca drepturi de autor suma de 2.000 lei, cu obligația de a-și vinde singur un anumit număr de exemplare. Este disprețuit demai-marii epocii. Abia în 1932 i se acordă, prin Societatea Scriitorilor Români, o pensie de 1.000 de lei. Nu reușește să-și găsească un loc stabil de muncă. Abia în 1946 este numit consilier cultural la Departamentul Artelor, dar numai pentru 3 luni, când postul e suprimat. În perioada proletcultistă, poezia lui Bacovia se citea clandestin. În 1956, într-un interviu luat poetului de către Cicrone Theodorescu, acesta mărturisește "Oamenii nu au fost delicați cu Bacovia". În același an, este internat, într-o stare de epuizare totală, la Clinica Panduri, însă directorul Theodor Burghel, un chirurg specialist, refuză să-l consulte. Moare un an mai târziu, ultimele cuvinte ale acestuia, potrivit celor care l-au asistat, fiind "Ce întunecime... Vine întunericul..."

Victor Cutuș-Mureșan distinge două cauze ale prostituției intelectuale, în cazul unor importanți scriitori români: posibilitatea de a fi editați și carierismul. Volumul "Rezistență și colaboraționism" este unul prin care autorul își demonstrează aserțiunile cu rigoarea unui matematician.